

Se jménem Rudolfa Havla vystupují z mé paměti slavná jména české literární vědy: Albert Pražák, Miloslav Hýsek, Norbert [!] Grund, Karel Krejčí, Jan Mukařovský, Felix Vodička, a mnoho dalších. Některé z nich jsem snad uviděl poprvé právě ve společnosti Havlově. A přitom nejsem zase takový pamětník, jsem o patnáct let mladší, ačkoli vypadám o patnáct let starší než Rudolf Havel.

Opravdu, těžko uvěřit, že ten jemný, štíhlý, taktický jinoch je pamětníkem nejméně padesáti let české literární historie a vědy. Jeho jméno splynulo s doposud nejrozšířenější a nejpoužívanější příruční knihou dějin české literatury: Arne Novák, Norbert Grund, Rudolf Havel. /Nedávno jsem se dozvěděl, že za poslední vydání této knihy platí antikvariát 180,- Kčs/. Z této mravenčí literárněhistorické práce/v níž Havel soustavně pokračuje/se zřejmě vyvinula i jeho činnost slovníkářská, ediční, bibliografická, literárněarchivní. W

Někomu se zdá, že je to neefektivní, málo hodnocená, občas dokonce přezíraná literárněvědná heuristika. Ale ti, kdo si něco takového myslí, by bez této předběžné práce ve své "hoch vědě" možná neudělali ani krok.

Zakusil jsem několikrát, co to znamená napsat pouhý článek o literárněhistorickém problému, nemá-li k němu člověk předem utříděn textový a bio-bibliografický materiál. Je to jako když se chystáte stavět dům a musíte si k tomu nejdříve nalámat štěrk, vyhasit vápno a uplácat a vypálit cihly. Nadřete se jako kůň a žádný veliký činžák nepostavíte. Teprve pak s úctou pomyslíte na ty, kteří tuhle nezbytnou mravenčí práci vykonávají, systemizují a organizují za vás.

Můžeme pracovat jakoukoli metodou, literární věda vždy zůstane vědou o knihách a jejich autorech. A kniha - to je bezpečný a spolehlivý text a její tvůrce - to jsou spolehlivá data z jeho života a tvorby. A literární dějiny jsou zřetězení tvůrců a jejich děl do smysluplné řady.

Dokonce i tam, kde hodláme programově metodicky pracovat jen s textem, musíme vědět, kdy a jak vznikl, jak se případně dále měnil a vyvíjel a kdo byl jeho tvůrcem/pokud nejde o dílo anonymní či kolektivní, kde nelze přesně stanovit podíl jednotlivých tvůrců, i když jsou známi/.

Ale teď vidím, že se rozohňují poněkud zbytečně: tohle všechno je přece mezi seriózními literárními vědci notoricky známo a uznáváno a pokud má bibliografická a slovníkářská práce opět problémy s cenzurami různého druhu, je to jen další špatné vysvědčení pro dobu, která takové předpotopní problémy znovu zplodila.

Pro svou neúnavnou a soustavnou literárněhistorickou, bibliografickou a encyklopedickou práci má Rudolf Havel v naší literatuře čestné místo spolehlivě zajištěno. A to nemluvíme o jeho vzácných lidských vlastnostech, jako je skromnost, obětavost, upřímné přátelství a věrnost, jimiž zahrnuje bezmála vše čestné a poctivé, co v soudobé české literatuře existuje. Potřebujete-li v čemkoli pomoci, ať už jde o zjištění dat nebo půjčení knihy, můžete se na Rudolfa Havla obrátit s plnou důvěrou: nebudete oslyšeni.

Měli jsme štěstí, my všichni, kteří jsme aspoň několik let mohli spolupracovat s člověkem tak vzácných lidských kvalit a ryziho charakteru.

František Kautman